

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

15. listopada 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 1346/2000 – Članci 4. i 13. – Stečajni postupak – Štetne radnje – Tužba radi povrata uplata izvršenih prije datuma otvaranja stečajnog postupka – Zakon države članice o otvaranju stečajnog postupka – Zakon druge države članice koji uređuje predmetnu radnju – Zakon koji ne dopušta ‚u tom slučaju, ni na koji način, osporiti tu radnju‘ – Teret dokazivanja“

U predmetu C-310/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Helsingin hovioikeus (Prizivni sud u Helsinkiju, Finska), odlukom od 26. lipnja 2014., koju je Sud zaprimio 30. lipnja 2014., u postupku

Nike European Operations Netherlands BV

protiv

Sportland Oy, u likvidaciji,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: S. Rodin, predsjednik vijeća, M. Berger (izvjestiteljica) i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Nike European Operations Netherlands BV, A. Saarikivi, *asianajaja*,
- za finsku vladu, H. Leppo, u svojstvu agenta,
- za belgijsku vladu, M. Jacobs, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Kemper, u svojstvu agenata,
- za španjolsku vladu, L. Banciella Rodríguez-Miñón, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, E. Paasivirta i M. Wilderspin, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: finski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegova mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. stavka 2. točke (m) i članka 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL L 160., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Nike European Operationsa Netherlands BV (u daljnjem tekstu: Nike) i Sportlanda Oy, u likvidaciji (u daljnjem tekstu: Sportland), u vezi s tužbom za poništenje koje je u interesu vjerovnika.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodna izjava 24. Uredbe br. 1346/2000 navodi:

„Automatsko priznavanje stečajnog postupka za koji redovno važi propis države u kojoj se postupak pokreće može se kositi s pravilima prema kojima se poduzimaju pravne radnje u ostalim državama članicama. [Kako bi se zaštitila legitimna očekivanja i sigurnost pravnih radnji] u državama članicama u kojima nisu pokrenuti postupci, trebalo bi osigurati cijeli niz izuzetaka od općeg pravila.“

- 4 Članak 4. spomenute uredbe određuje:

„1. Ako ova Uredba ne propisuje drugačije, pravo koje važi za stečajne postupke i njihove posljedice jest ono države članice na čijem državnom području su takvi postupci pokrenuti, a koja se u daljnjem tekstu navodi kao ‚država u kojoj je pokrenut postupak‘.

2. Pravom države u kojoj se pokreću postupci utvrđuju se uvjeti za pokretanje takvih postupaka, njihovo vođenje i njihovo okončanje. Posebno se utvrđuje sljedeće:

[...]

m) pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za sve vjerovnike.“

- 5 U skladu s člankom 13. iste uredbe:

„Članak 4. stavak 2. točka (m) ne primjenjuje se kada osoba koja je imala korist od radnje štetne za vjerovnike dokaže da:

— je za navedenu radnju mjerodavno pravo države članice različite od one u kojoj je postupak pokrenut,

i

— u tom se slučaju te radnje ni na koji način ne smiju osporiti sukladno tom pravu.“

Finsko pravo

- 6 Članak 10. Zakona o vraćanju u stečajnu masu (takaisinsaannista konkurssipesään annettu laki) određuje da se uplata duga izvršena manje od tri mjeseca prije referentnog datuma poništava ako se dug ispunjava neuobičajenim sredstvima plaćanja ili prije dospelosti ili ako se iznos uplate, u odnosu na vrijednost stečajne mase, čini značajnim.

Nizozemsko pravo

- 7 Na temelju članka 47. Stečajnog zakona (Faillissementswet) ispunjenje dospjelog duga može se osporavati samo ako se dokaže da je primatelj uplate prilikom njezina primanja znao da je sudu već podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ili da su vjerovnik i dužnik sklopili sporazum o pogodovanju vjerovnika stavljanjem drugih vjerovnika u lošiji položaj.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 8 Društvo Sportland, sa sjedištem u Helsinkiju (Finska), prodavalo je na malo proizvode koje je dobavljalo društvo Nike, sa sjedištem u Hilversumu (Nizozemska), u skladu s ugovorom o franšizi. Na temelju tog ugovora, na koji se primjenjuje nizozemsko pravo, društvo Sportland platilo je društvu Nike dospjele dugove s naslova stjecanja dionica navedenih u spomenutom ugovoru, u deset razmjernih uplata u razdoblju između 10. veljače 2009. i 20. svibnja 2009., a što odgovara ukupnom iznosu od 195.108,15 eura.
- 9 Povodom tužbe podnesene 5. svibnja 2009. Helsingin käräjäoikeus (Prvostupanjski sud u Helsinkiju) donio je 26. svibnja 2009. odluku o otvaranju stečajnog postupka u pogledu društva Sportland. Potonje društvo je pred Helsingin käräjäoikeusom podnijelo tužbu radi poništenja uplata iz prethodne točke ove presude i radi toga da se društvo Nike obveže vratiti uplaćene iznose kao i kamate u skladu s člankom 10. Zakona o vraćanju u stečajnu masu.
- 10 Društvo Nike predlagalo je da se tužba odbije. Osobito se poziva na članak 13. Uredbe br. 1346/2000 i ističe da su osporavane uplate obuhvaćene nizozemskim pravom. Na osnovi članka 47. Stečajnog zakona te se uplate nisu mogle poništiti.
- 11 Helsingin käräjäoikeus prihvatio je tužbu društva Sportland. Među ostalim smatrao je da vještak koji je pred njim dao iskaz nije ispitao je li u nizozemskom pravu, vodeći računa o svim okolnostima glavnog predmeta, moguće vraćanje uplata u likvidacijsku masu. Taj sud je u vezi s time zaključio da društvo Nike nije, u svrhu članka 13. spomenute uredbe, dokazalo da se uplate nisu mogle poništiti.
- 12 Društvo Nike, koje je smatralo da je pružilo dovoljno objašnjenja u pogledu sadržaja nizozemskog zakonodavstva, podnijelo je protiv te odluke žalbu Helsingin hovioikeusu (Prizivni sud u Helsinkiju). Društvo Sportland predlagalo je da se ta žalba odbije, osobito zato što društvo Nike nije pružilo objašnjenja ni u pogledu sadržaja drugih odredaba nizozemskog prava koje se ne odnose na zakonodavstvo u području stečaja ni u pogledu općih načela tog prava.
- 13 U svojoj odluci kojom se upućuje prethodno pitanje Helsingin hovioikeus podsjeća da je, na temelju članka 4. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000, pravo koje se primjenjuje na stečajni postupak i njegove učinke pravo države u kojoj je postupak pokrenut. Prema članku 2. stavku 2. točki (m) te uredbe, taj zakon među ostalim određuje pravila koja se odnose na ništavost, pobjonost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za sve vjerovnike. Na temelju članka 13. navedene uredbe, članak 4. stavak 2. točka (m) iste uredbe ne primjenjuje se u slučaju kad osoba koja je imala koristi od radnje štetne za

sve vjerovnike dokaže da je za navedenu radnju mjerodavno pravo države članice različite od one u kojoj je postupak pokrenut i da se u tom slučaju te radnje ni na koji način ne smiju osporiti sukladno tom pravu.

- 14 Sud koji je uputio zahtjev primjećuje da se stranke glavnog postupka, kao prvo, protive tumačenju pojma „da se u tom slučaju te radnje ni na koji način ne smiju osporiti sukladno tom pravu“, kao drugo opsegu obveze društva Nike da pruži informacije o sadržaju nizozemskog prava i, kao treće, raspodjeli tereta dokazivanja među strankama.
- 15 U tim je okolnostima Helsingin hovioikeus odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 13. Uredbe br. 1346/2000 tumačiti na način da pojam ‚u tom slučaju te radnje [...]‘ znači da pravnu radnju s obzirom na sve okolnosti slučaja nije moguće pobijati?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje i pozivanja protivnika pobijanja na zakonsku odredbu u smislu članka 13. prve alineje te uredbe prema kojoj se plaćanje dospjelog duga može pobijati samo pod tamo propisanim okolnostima, a koje nisu navedene u tužbi podnesenoj na temelju prava države u kojoj je stečajni postupak otvoren:
- (a) postoje li razlozi koji zabranjuju da se članak 13. tumači tako da stranka koja pobija radnju mora istaknuti te okolnosti nakon što je saznala za tu zakonsku odredbu ako prema nacionalnom pravu države članice u kojoj je otvoren stečajni postupak mora iznijeti sve okolnosti na kojima temelji tužbu za pobijanje, ili
- (b) protivnik pobijanja mora dokazati da te okolnosti ne postoje i da pobijanje stoga nije moguće prema odredbi o kojoj je riječ a da se osoba koja pobija radnju pritom ne mora posebno pozivati na te okolnosti?
3. Neovisno o odgovoru na drugo pitanje pod (a), treba li članak 13. tumačiti na način
- (a) da je na protivniku pobijanja teret dokazivanja da okolnosti koje su navedene u zakonskoj odredbi ne postoje u konkretnom slučaju ili
- (b) da se teret dokazivanja postojanja tih okolnosti može odrediti prema pravu primjenjivom na pravnu radnju države članice različite od one u kojoj je otvoren postupak, koje propisuje da je teret dokazivanja na osobi koja pobija radnju, ili
- (c) da se spomenuti članak 13. može tumačiti na način da je to pitanje tereta dokazivanja uređeno nacionalnim propisima države nadležnog suda?
4. Treba li članak 13. tumačiti na način da pojam ‚se [...] te radnje ni na koji način ne smiju osporiti‘ osim zakonskih odredaba stečajnog prava kojem ta radnja podliježe obuhvaća i opće propise i načela toga prava koji su primjenjivi na tu radnju?
5. U slučaju potvrdnog odgovora na pitanje 4.:
- (a) Treba li članak 13. Uredbe br. 1346/2000 tumačiti na način da protivnik pobijanja za to mora dokazati da pravo u smislu tog članka 13. ne sadrži nikakva opća ili druga pravila ili načela prema kojima je moguće pobijanje na temelju izloženih činjenica i

- (b) može li sud u skladu s člankom 13., ako smatra da je protivnik pobijanja to dovoljno izložio, od druge stranke zahtijevati dokaz o postojanju odredbe ili načela stečajnog prava ili općeg prava države članice različite od one u kojoj je otvoren postupak u smislu članka 13. primjenjivog na radnju prema kojem je pobijanje ipak moguće?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 16 Sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem u biti pita treba li članak 13. Uredbe br. 1346/2000 tumačiti na način da je njegova primjena, vodeći računa o svim okolnostima ovog slučaja, uvjetovana time da se radnja o kojoj je riječ ne može pobijati na osnovi zakona primjenjivog na tu radnju (u daljnjem tekstu: *lex causae*).
- 17 U tom pogledu valja zaključiti da se tekst članka 13. spomenute uredbe, u svojoj verziji na finskom jeziku, blago razlikuje od drugih jezičnih verzija s obzirom na to da se ne čini da sadrži riječi „u tom se slučaju“ ili neki analogni izraz. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, potreba ujednačenog tumačenja odredbe prava Unije zahtijeva da se, u slučaju neslaganja između njezinih raznih jezičnih verzija, ta odredba tumači ovisno o kontekstu i svrsi propisa čiji je sastavni element (u tom smislu vidjeti presudu *Christie's France*, C-41/14, EU:C:2015:119, t. 26. i navedenu sudsku praksu).
- 18 Što se tiče konteksta i svrhe članka 13. Uredbe br. 1346/2000, valja podsjetiti s jedne strane da taj članak predviđa iznimku od općeg pravila kojim se bavi članak 4. stavak 1. te uredbe, prema kojoj je pravo primjenjivo na stečajni postupak i njegove učinke pravo države u kojoj je postupak otvoren (u daljnjem tekstu: *lex fori concursus*). S druge strane, ta se iznimka, čiji je cilj, kao što je navedeno u uvodnoj izjavi 24. spomenute uredbe, zaštititi legitimna očekivanja i sigurnost pravnih radnji u državama članicama različitima od one u kojoj je otvoren postupak, mora strogo tumačiti te njezin opseg ne smije prelaziti ono što je nužno za ostvarenje tog cilja (vidjeti presudu *Lutz*, C-557/13, EU:C:2015:227, t. 34.).
- 19 Stoga je cilj članka 13. Uredbe br. 1346/2000 zaštititi legitimna očekivanja osobe koja je imala koristi od radnje koja je bila štetna za sve vjerovnike na način da predviđa da će ta radnja i nakon otvaranja stečajnog postupka biti uređena pravom koje je na nju bilo primjenjivo u trenutku kada je poduzeta, to jest *lex causae*.
- 20 Iz tog cilja jasno proizlazi da primjena članka 13. Uredbe br. 1346/2000 zahtijeva uzimanje u obzir svih okolnosti ovog slučaja. Naime, ne može postojati legitimno očekivanje kada se nakon otvaranja stečajnog postupka zakonitost radnje ocjenjuje bez uzimanja u obzir tih okolnosti iako se o njima trebalo voditi računa s obzirom na to da takav postupak nije otvoren.
- 21 Osim toga, obvezi strogog tumačenja iznimke predviđene člankom 13. spomenute uredbe protivno je široko tumačenje dosega tog članka koje osobi koja je imala koristi od radnje štetne za sve radnike dopušta da izbjegne primjenu *lex fori concursus* pozivajući se samo na apstraktan način na nepobojnost dotične radnje na osnovi odredbe *lex causae*.
- 22 U tim okolnostima na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da je njegova primjena, vodeći računa o svim okolnostima ovog slučaja, uvjetovana time da se radnja o kojoj je riječ ne može pobijati na osnovi *lex causae*.

Drugo i treće pitanje

- 23 Sud koji je uputio zahtjev svojim drugim i trećim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, u biti, u svrhu primjene članka 13. Uredbe br. 1346/2000 i u slučaju kada se protivnik zahtjeva za ništavost, pobjonost ili nemogućnost izvršenja neke radnje poziva na odredbu *lex causae* prema kojoj se ta radnja može pobijati samo u okolnostima predviđenima tom odredbom, pita na kome je da se pozove na nepostojanje tih okolnosti te da o tome pruži dokaz.
- 24 U tom pogledu valja podsjetiti da se na temelju članka 13. navedene uredbe primjenu članka 4. stavka 2. točke (m) iste uredbe može isključiti samo u slučaju kad osoba koja je imala koristi od radnje štetne za sve vjerovnike dokaže da je za tu radnju mjerodavno pravo države članice različite od one u kojoj je postupak otvoren i da se u tom slučaju spomenuta radnja ni na koji način ne smije osporiti sukladno tom pravu.
- 25 Stoga iz samog teksta članka 13. Uredbe br. 1346/2000 proizlazi da je na protivniku zahtjeva za ništavost, pobjonost ili nemogućnost izvršenja neke radnje da pruži dokaz o činjenici da se ta radnja, na osnovi *lex causae*, ne može pobijati. Usto, spomenuti članak 13., time što predviđa da protivnik pobijanja treba pružiti dokaz da se razmatrana radnja ne može „ni na koji način“ pobijati i to, kao što proizlazi iz točke 22. ove presude, vodeći računa o svim okolnostima ovog slučaja, tom protivniku također, barem implicitno, nameće obvezu pružanja dokaza o postojanju činjenica na temelju kojih je moguće zaključiti da je dotična radnja nepobjonja kao i o nepostojanju bilo kakvih elemenata koji bi se protivili tom zaključku.
- 26 Dakle, budući da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 izričito pripisuje teret dokazivanja protivniku koji se poziva na taj članak, podnositelj zahtjeva nije dužan u okviru tužbe utemeljene na relevantnim odredbama *lex fori concursus* istaknuti odnosno pružiti dokaz o tome da su ispunjene pretpostavke primjene odredbe *lex causae* koja bi načelno dopustila pobijanje radnje u pitanju, kao što je članak 47. Stečajnog zakona o kojemu je riječ u glavnom postupku.
- 27 Međutim, iako članak 13. spomenute uredbe izričito uređuje dodjelu tereta dokazivanja, on ne sadrži odredbe koje se odnose na specifičnije postupovne aspekte. Stoga taj članak ne sadrži odredbe koje se osobito odnose na načine izvođenja dokaza, dopuštena dokazna sredstva pred nadležnim nacionalnim sudom ili načela koja uređuju ocjenu tog suda dokazne snage dokaza koji su mu podneseni.
- 28 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, u nedostatku harmonizacije tih pravila, ona moraju biti utvrđena nacionalnim pravnim poretkom svake države članice, sukladno načelu njihove procesne autonomije, pod uvjetom da nisu nepovoljnija od onih koja uređuju slične nacionalne situacije (načelo ekvivalentnosti) te da u praksi ne onemogućuju ili pretjerano ne otežavaju ostvarivanje pravâ koja im dodjeljuje pravni poredak Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti u tom smislu presudu Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 29 Što se tiče, posebice, načela djelotvornosti spomenutog u prethodnoj točki ove presude, njemu je s jedne strane protivna primjena nacionalnih postupovnih pravila koja bi u praksi onemogućila ili pretjerano otežala pozivanje na članak 13. Uredbe br. 1346/2000, propisujući prestroga pravila, posebice što se tiče negativnog dokaza o nepostojanju određenih okolnosti. S druge strane, tom načelu su protivna prezahtjevna nacionalna pravila o dokazivanju čija bi primjena u praksi dovela do prebacivanja tereta dokazivanja predviđenog u članku 13. spomenute uredbe.
- 30 Međutim, sama poteškoća povezana s pružanjem dokaza o postojanju okolnosti u kojima bi *lex causae* isključio mogućnost pobijanja predmetne radnje ili, ako je primjenjivo, o nepostojanju okolnosti predviđenih u *lex causae* u kojima bi ta radnja mogla biti pobijana, ne bi sama po sebi naštetila načelu djelotvornosti, već bi prije odgovorila zahtjevu za strogo tumačenje spomenutog članka navedenom u točki 18. ove presude.

- 31 U tim okolnostima na drugo i treće pitanje valja odgovoriti da u svrhu primjene članka 13. Uredbe br. 1346/2000 i u slučaju kada se protivnik zahtjeva za ništavost, pobožnost ili nemogućnost izvršenja neke radnje poziva na odredbu *lex causae* prema kojoj se ta radnja može pobijati samo u okolnostima predviđenima tom odredbom, na tom je protivniku da se pozove na nepostojanje tih okolnosti te da o tome pruži dokaz.

Četvrto pitanje

- 32 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 13. Uredbe br. 1346/13 tumačiti na način da pojmovi „te se radnje ne smiju [...], ni na koji način, osporiti“ podrazumijevaju, osim odredaba *lex causae* primjenjivih u području stečajnog prava, sve odredbe i opća načela tog prava.
- 33 U tom pogledu iz točke 19. ove presude proizlazi da članak 13. spomenute uredbe ima za cilj zaštititi legitimna očekivanja onog koji je imao koristi od radnje štetne za sve vjerovnike time što predviđa da će ta radnja i nakon otvaranja stečajnog postupka biti uređena *lex causae*. Osim toga, kao što proizlazi iz točke 22. ove presude, primjena tog članka 13. u korist takve osobe koja ima koristi zahtijeva uzimanje u obzir svih okolnosti tog slučaja.
- 34 Cilj zaštite legitimnih očekivanja kao i potreba za uzimanjem u obzir svih okolnosti tog slučaja nameću tumačenje članka 13. iste uredbe prema kojem spomenuta osoba koja ima koristi mora dokazati da razmatrana radnja nije pobožna ni na osnovi odredaba *lex causae* primjenjivih u području stečajnog prava kao ni na osnovi cjelokupnog *lex causae*.
- 35 Naime, s jedne strane, tekst članka 13. Uredbe br. 1346/2000 jasno naginje u korist takvom tumačenju s obzirom na to da nameće osobi koja je imala koristi od takve štetne radnje teret dokazivanja da takva radnja nije pobožna „ni na koji način“. S druge strane, nema mjesta legitimnom očekivanju u slučaju kada se neka radnja, koja je pobožna na osnovi odredbe ili općeg načela *lex causae*, nakon otvaranja stečajnog postupka ocjenjivala samo u pogledu odredaba *lex causae* primjenjivih u području stečajnog prava.
- 36 U tim okolnostima, na četvrto pitanje valja odgovoriti da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da pojmovi „te se radnje ne smiju [...], ni na koji način, osporiti“ podrazumijevaju, osim odredaba *lex causae* primjenjivih u području stečajnog prava, sve odredbe i opća načela tog prava.

Peto pitanje

- 37 Svojim petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 13. Uredbe br. 1346/13 tumačiti na način da protivnik zahtjeva za ništavost, pobožnost ili nemogućnost izvršenja neke radnje treba dokazati da *lex causae*, u svojoj cijelosti, ne dopušta pobijanje te radnje. Usto, taj sud u biti želi znati može li nacionalni sud kojemu je podnesen takav zahtjev, kada smatra da je protivnik pobijanja to dovoljno izložio, procijeniti da je na podnositelju zahtjeva da pruži dokaz o odredbi ili načelu *lex causae* na temelju kojih se spomenuta radnja može pobijati.
- 38 Na prvom mjestu, što se tiče pitanja treba li protivnik zahtjeva za ništavost, pobožnost ili nemogućnost izvršenja neke radnje u svrhu primjene spomenutog članka 13. dokazati da *lex causae*, u svojoj cijelosti, ne dopušta pobijanje osporavane radnje, valja podsjetiti da je, kao što proizlazi iz točke 31. ove presude, na protivniku pobijanja da se pozove na nepostojanje okolnosti koje bi dopustile pobijanje te radnje na osnovi *lex causae* i da o tome pruži dokaze.

- 39 Članak 13. Uredbe br. 1346/2000 ne razlikuje odredbe *lex causae* primjenjive u području stečajnog prava od odredaba i načela *lex causae* primjenjivih u drugim područjima prava, ali predviđa da je na spomenutom protivniku da dokaže da se predmetna radnja ne može pobijati „ni na koji način“. Stoga iz teksta tog članka jasno proizlazi da ga treba tumačiti na način da protivnik pobijanja treba dokazati da *lex causae*, u svojoj cijelosti, ne dopušta pobijanje te radnje.
- 40 Takav zaključak također je u skladu s načelom na koje se podsjeća u točki 18. ove presude, a prema kojemu članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti strogo. Naime, suprotno tumačenje, u smislu da je teret dokazivanja u vezi s nepostojanjem bilo kakve odredbe ili bilo kojeg načela *lex causae* koji bi dopuštali pobijanje na autoru pobijanja, pretjerano bi olakšalo pozivanje na tu odredbu i dodijelilo bi joj prilično širok doseg.
- 41 Usto, samo takav zaključak odgovara cilju spomenutog članka 13. na koji se podsjeća u točki 19. ove presude, a to je zaštita legitimnih očekivanja osobe koja je imala koristi od radnje štetne za sve vjerovnike time što predviđa da je takva radnja i dalje uređena pravom koje je na nju bilo primjenjivo u trenutku kada se izvršavala. Naime, u tom trenutku spomenuta je radnja bila uređena s *lex causae* u njegovoj cijelosti kakav je primjenjiv izvan stečajnog postupka, s obzirom na to da se članak 13. načelno ne primjenjuje na radnje izvršene nakon pokretanja stečajnog postupka (vidjeti presudu Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, t. 36.).
- 42 Na drugom mjestu, što se tiče pitanja može li nacionalni sud pred kojim je podnesen zahtjev za ništavost, pobožnost ili nemogućnost izvršenja neke radnje, u slučaju kada smatra da je to protivnik dovoljno izložio, ocijeniti da podnositelj zahtjeva treba pružiti dokaz o odredbi ili načelu *lex causae* na temelju kojih se ta radnja može pobijati, valja utvrditi da iz točke 25. ove presude proizlazi da je na protivniku pobijanja da dokaže da je spomenuta radnja nepobožna.
- 43 Usto, iz točaka 27. do 29. ove presude proizlazi da s obzirom na to da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 ne sadrži odredbe koje se osobito odnose na načine izvođenja dokaza, dopuštena dokazna sredstva pred nadležnim nacionalnim sudom ili načela koja uređuju ocjenu tog suda dokazne snage dokaza koji su mu podneseni, na unutarnjem je pravnom poretku svake države članice da ih utvrdi na temelju načela procesne autonomije, pod uvjetom da je poštovano načelo ekvivalentnosti i načelo djelotvornosti. Prezahtjevna nacionalna pravila o dokazivanju čija bi primjena u praksi dovela do prebacivanja tereta dokazivanja nisu u skladu s načelom djelotvornosti.
- 44 Iz toga slijedi da nadležni nacionalni sud ne može smatrati da je na podnositelju zahtjeva za ništavost, pobožnost ili nemogućnost izvršenja neke radnje da pruži dokaz o odredbi ili načelu *lex causae* na temelju kojih se ta radnja može pobijati, osim kada taj sud smatra da je protivnik pobijanja u početku u pogledu pravila uobičajeno primjenjivih prema nacionalnom postupovnom pravu doista utvrdio da je spomenuta radnja, na temelju *lex causae*, nepobožna. Međutim, dio je procesne autonomije dotične države članice da, poštujući načela djelotvornosti i ekvivalentnosti, utvrdi mjerila koja omogućuju ocijeniti je li podnositelj zahtjeva doista pružio taj dokaz.
- 45 U tim okolnostima, na peto pitanje valja odgovoriti da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da protivnik zahtjeva za ništavost, pobožnost ili nemogućnost izvršenja neke radnje treba dokazati da *lex causae*, u svojoj cijelosti, ne dopušta pobijanje spomenute radnje. Nacionalni sud kojemu je podnesen takav zahtjev ne može smatrati da je na podnositelju zahtjeva da pruži dokaz o postojanju odredbe ili načela *lex causae* na temelju kojih se ta radnja može pobijati, osim kada taj sud smatra da je protivnik pobijanja u početku u pogledu pravila uobičajeno primjenjivih prema nacionalnom postupovnom pravu doista utvrdio da je spomenuta radnja, na temelju *lex causae*, nepobožna.

Troškovi

⁴⁶ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

1. Članak 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku treba tumačiti na način da je njegova primjena, vodeći računa o svim okolnostima ovog slučaja, uvjetovana time da se radnja o kojoj je riječ ne može pobijati na osnovi prava primjenjivog na tu radnju (*lex causae*).
2. U svrhu primjene članka 13. Uredbe br. 1346/2000 i u slučaju kada se protivnik zahtjeva za ništavost, poboynost ili nemogućnost izvršenja neke radnje poziva na odredbu zakona primjenjivog na tu radnju (*lex causae*) prema kojoj se ta radnja može pobijati samo u okolnostima predviđenima tom odredbom, na tom je protivniku da se pozove na nepostojanje tih okolnosti te da o tome pruži dokaz.
3. Članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da pojmovi „te se radnje ne smiju [...], ni na koji način, osporiti“ podrazumijevaju, osim odredaba zakona primjenjivog na tu radnju (*lex causae*) koje se primjenjuju u području stečajnog prava, sve odredbe i opća načela tog prava.
4. Članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da protivnik zahtjeva za ništavost, poboynost ili nemogućnost izvršenja neke radnje treba dokazati da zakon primjenjiv na tu radnju (*lex causae*), u svojoj cijelosti, ne dopušta pobijanje spomenute radnje. Nacionalni sud kojemu je podnesen takav zahtjev ne može smatrati da je na podnositelju zahtjeva da pruži dokaz o postojanju odredbe ili načela spomenutog zakona na temelju kojih se ta radnja može pobijati, osim kada taj sud smatra da je protivnik pobijanja u početku u pogledu pravila uobičajeno primjenjivih prema nacionalnom postupovnom pravu doista utvrdio da je spomenuta radnja, na temelju istog zakona, nepoboynost.

Potpisi